

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (druga izba)

z dnia 14 października 2021 r. *

Odwołanie – Służba publiczna – Postępowanie dyscyplinarne – Regulamin pracowniczy urzędników Unii Europejskiej – Artykuł 3 załącznika IX – Decyzja Komisji C(2004) 1588 ustanawiająca ogólne przepisy wspomniany wykonawcze dotyczące prowadzenia dochodzeń administracyjnych i postępowań dyscyplinarnych – Artykuł 4 ust. 4 –
Dochodzenie administracyjne – Wysłuchanie zainteresowanego urzędnika –
Upoważnienie Biura Dochodzeń i Postępowań Dyscyplinarnych Komisji (IDOC) do przeprowadzenia tego wysłuchania – Prawo do obrony – Prawo do bycia wysłuchanym

W sprawie C-583/19 P

mającej za przedmiot odwołanie w trybie art. 56 statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, wniesione w dniu 30 lipca 2019 r.,

Belén Bernaldo de Quirós, zamieszkała w Brukseli (Belgia), którą reprezentuje adwokat M. Casado García-Hirschfeld,

wnosząca odwołanie,

w której drugą stroną postępowania jest:

Komisja Europejska, którą reprezentują B. Mongin i A.C. Simon, w charakterze pełnomocników,

strona pozwana w pierwszej instancji,

TRYBUNAŁ (druga izba),

w składzie: A. Arabadjiev, prezes pierwszej izby, pełniący obowiązki prezesa drugiej izby, I. Ziemele, T. von Danwitz, P.G. Xuereb i A. Kumin (sprawozdawca), sędziowie,

rzecznik generalny: P. Pikamäe,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,

wydaje następujący

* Język postępowania: francuski.

Wyrok

- 1 W odwołaniu Belén Bernaldo de Quirós wnosi o uchylenie wyroku Sądu Unii Europejskiej z dnia 5 czerwca 2019 r., Bernaldo de Quirós/Komisja (T-273/18, niepublikowanego, zwanego dalej „zaskarżonym wyrokiem”, EU:T:2019:371), w którym Sąd oddalił jej skargę o, po pierwsze, stwierdzenie nieważności decyzji Komisji Europejskiej z dnia 6 lipca 2017 r. nakładającej na nią karę nagany (zwanej dalej „sporną decyzją”) i, w razie potrzeby, decyzji z dnia 31 stycznia 2018 r. oddalającej jej zażalenie złożone na sporną decyzję, a także, po drugie, zadośćuczynienie za krzywdę, jaka miała jej zostać wyrządzona w konsekwencji przyjęcia tych decyzji.

Ramy prawne

Regulamin pracowniczy urzędników Unii Europejskiej

- 2 Artykuł 12 regulaminu pracowniczego urzędników Unii Europejskiej, w brzmieniu mającym zastosowanie w niniejszej sprawie (zwanego dalej „regulaminem pracowniczym”) stanowi:

„Urzędnik powstrzymuje się od jakichkolwiek działań lub zachowań, które mogłyby szkodzić powadze jego stanowiska”.

- 3 Zgodnie z art. 86 tego regulaminu pracowniczego:

„1. W przypadku umyślnego lub spowodowanego zaniedbaniem naruszenia przez urzędnika lub byłego urzędnika obowiązków wynikających z niniejszego regulaminu pracowniczego może zostać zastosowana wobec niego kara dyscyplinarna.

2. Jeżeli organ powołujący lub OLAF [(Europejski Urząd ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych)] posiadają dowody na zaniedbanie [istnienie naruszenia] w rozumieniu ust. 1, mogą rozpocząć [wszczać] postępowanie [dochodzenie] administracyjne mające na celu zweryfikowanie, czy nastąpiło takie zaniedbanie [naruszenie].

3. Reguły, procedury oraz środki dyscyplinarne obejmujące postępowanie [dochodzenie] administracyjne określono w załączniku IX”.

- 4 Artykuł 1 ust. 1 załącznika IX do regulaminu pracowniczego stanowi:

„W każdym przypadku gdy dochodzenie prowadzone przez OLAF ujawnia możliwość osobistego zaangażowania się urzędnika lub byłego urzędnika instytucji, osobę tę należy niezwłocznie powiadomić o tym fakcie, pod warunkiem że nie zagraża to prowadzonemu dochodzeniu. W żadnym wypadku nie można przyjąć ustaleń dotyczących urzędnika wskazanego z imienia i nazwiska po zakończeniu dochodzenia bez umożliwienia temu urzędnikowi zgłoszenia uwag co do dotyczących go faktów. W ustaleniach należy odnieść się do tych uwag”.

- 5 Zgodnie z art. 2 tego załącznika:

„1. Zasady określone w art. 1 niniejszego załącznika stosuje się, mutatis mutandis, do innego rodzaju dochodzeń administracyjnych prowadzonych przez organ powołujący.

2. Organ powołujący powiadamia zainteresowaną osobę o zakończeniu dochodzenia oraz przedstawia jej wnioski ze sprawozdania z dochodzenia oraz, na jej wniosek i z zastrzeżeniem ochrony uzasadnionych interesów osób trzecich, wszystkie dokumenty bezpośrednio związane z zarzutami, które pojawiły się wobec niej.

3. Organ powołujący każdej instytucji przyjmuje ogólne przepisy wykonawcze do niniejszego artykułu, zgodnie z art. 110 regulaminu pracowniczego”.

6 Artykuł 3 wspomnianego załącznika stanowi:

„Na podstawie sprawozdania z dochodzenia, po powiadomieniu danego urzędnika o wszystkich dowodach znajdujących się w jego aktach oraz po wysłuchaniu urzędnika, organ powołujący może:

- a) zdecydować, że nie można wnieść sprawy przeciwko [zainteresowanemu] urzędnikowi, o czym urzędnik zostaje w takim wypadku pisemnie poinformowany; lub
- b) zdecydować, nawet jeśli niedopełnienie obowiązków miało miejsce lub wydaje się, że miało miejsce, o niepodjęciu żadnych środków dyscyplinarnych oraz, jeśli to właściwe, skierować upomnienie do urzędnika; lub
- c) w przypadku niedopełnienia obowiązku w rozumieniu art. 86 regulaminu pracowniczego:
 - (i) zdecydować o wszczęciu postępowania dyscyplinarnego, o którym mowa w sekcji 4 niniejszego załącznika, lub
 - (ii) zdecydować o wszczęciu postępowania dyscyplinarnego przed komisją dyscyplinarną”.

7 Artykuł 22 ust. 1 tego załącznika stanowi:

„Po przesłuchaniu urzędnika organ powołujący podejmuje decyzję przewidzianą w art. 9 i 10 niniejszego załącznika w terminie dwóch miesięcy od otrzymania opinii komisji. Decyzja zawiera uzasadnienie”.

OPW z 2004 r.

8 Zgodnie z art. 2 ust. 3 załącznika IX do regulaminu pracowniczego w dniu 28 kwietnia 2004 r. Komisja przyjęła decyzję C(2004) 1588 ustanawiającą ogólne przepisy wykonawcze dotyczące prowadzenia dochodzeń administracyjnych i postępowań dyscyplinarnych, opublikowaną w *Informacjach administracyjnych* nr 86-2004 z dnia 30 czerwca 2004 r. (zwane dalej „OPW z 2004 r.”).

9 Artykuł 2 ust. 1 i 3 OPW z 2004 r., dotyczący właściwości i funkcji Biura Dochodzeń i Postępowań Dyscyplinarnych Komisji (IDOC), stanowi:

„1. IDOC przeprowadza dochodzenia administracyjne. W rozumieniu niniejszych przepisów »dochodzenia administracyjne« oznaczają wszelkie działania podejmowane przez upoważnionego urzędnika, które zmierzają do ustalenia faktów i, w razie potrzeby, stwierdzenia uchybienia zobowiązaniom, którym podlegają urzędnicy Komisji [...].

3. IDOC prowadzi postępowania dyscyplinarne w imieniu organu powołującego”.

10 Artykuł 3 OPW z 2004 r., zatytułowany „Szczegółowe zasady dotyczące wykonywania uprawnień w ramach dochodzenia administracyjnego”, stanowi:

„1. Dyrektor i pozostali członkowie IDOC wykonują swoje uprawnienia w zakresie prowadzenia dochodzenia administracyjnego w sposób niezależny. W konsekwencji przy wykonywaniu tych uprawnień nie żądają oni ani nie otrzymują poleceń. Mogą oni żądać przedstawienia dokumentów, wzywać każdą osobę, do której ma zastosowanie regulamin pracowniczy, do udzielenia informacji oraz przeprowadzać kontrole na miejscu.

2. Dochodzenia administracyjne są prowadzone w sposób szczegółowy, z uwzględnieniem dowodów obciążających i odciążających, oraz w okresie odpowiednim do okoliczności i stopnia skomplikowania danej sprawy.

3. IDOC może otrzymywać wsparcie od innych urzędników lub wyspecjalizowanych służb”.

11 Zgodnie z art. 4 OPW z 2004 r., zatytułowanym „Wszczęcie i prowadzenie dochodzeń administracyjnych”:

„1. Dochodzenie administracyjne jest wszczynane albo z inicjatywy, albo na żądanie dyrektora generalnego i kierownika wydziału, przez dyrektora generalnego ds. personelu i administracji w porozumieniu z sekretarzem generalnym.

[...]

3. Decyzja o wszczęciu dochodzenia administracyjnego wskazuje dyrektora IDOC lub innego urzędnika [jako] odpowiedzialnego za dochodzenie, definiuje przedmiot i zakres dochodzenia oraz określa urzędników mających ustalić odpowiedzialność w sprawie na podstawie faktów i szczególnych okoliczności, w razie potrzeby również w celu ustalenia indywidualnej odpowiedzialności urzędników, których dotyczy [dochodzenie].

4. W każdym przypadku, gdy dochodzenie administracyjne ujawni możliwość osobistego zaangażowania urzędnika, taka osoba jest niezwłocznie informowana o tym fakcie, pod warunkiem że nie zagraża to prowadzonemu dochodzeniu. W żadnym wypadku nie można przyjąć ustaleń dotyczących urzędnika wskazanego z imienia i nazwiska po zakończeniu dochodzenia bez umożliwienia temu urzędnikowi przedstawienia uwag w przedmiocie wszystkich dotyczących go faktów. W ustaleniach należy odnieść się do tych uwag [...].

5. IDOC przedstawia sprawozdanie z dochodzenia dyrektorowi generalnemu ds. personelu i administracji [...]. W sprawozdaniu tym przedstawia się fakty i okoliczności sprawy; wskazuje się w nim, czy przestrzegano zasad i procedur mających zastosowanie w danej sytuacji oraz ustala ewentualną odpowiedzialność indywidualną, z uwzględnieniem okoliczności obciążających lub łagodzących. Do sprawozdania załącza się odpisy wszystkich istotnych dokumentów i protokołów przesłuchań.

6. Dyrektor generalny ds. personelu i administracji powiadamia [zainteresowanego urzędnika] o zakończeniu dochodzenia i przekazuje mu ustalenia zawarte w sprawozdaniu z dochodzenia oraz, na żądanie, wszelkie dokumenty mające bezpośredni związek z postawionymi mu zarzutami, z zastrzeżeniem ochrony słuszych interesów osób trzecich.

7. Po otrzymaniu sprawozdania z dochodzenia OLAF-u dyrektor generalny ds. personelu i administracji może, w razie potrzeby, albo zwrócić się do OLAF-u o uzupełnienie sprawozdania, albo samodzielnie wszcząć dochodzenie administracyjne, albo od razu wszcząć postępowanie dyscyplinarne, albo umorzyć sprawę bez wyciągnięcia konsekwencji dyscyplinarnych”.

- 12 Artykuł 5 OPW z 2004 r., zatytułowany „Wysłuchanie, o którym mowa w art. 3 załącznika IX do regulaminu pracowniczego”, stanowi:

„1. Urzędnik wysłuchany zgodnie z art. 3 załącznika IX do regulaminu pracowniczego podpisuje protokół z wysłuchania lub przekazuje swoje komentarze lub uwagi w terminie 15 dni [kalendarzowych] od jego otrzymania. Przy braku podjęcia przez niego czynności w tym terminie, i poza wypadkiem siły wyższej, protokół uznaje się za zaakceptowany.

2. Jeśli organ powołujący lub upoważniona przez niego osoba ma przeprowadzić przesłuchania określonych osób w następstwie wysłuchania, o którym mowa w art. 3 załącznika IX do regulaminu pracowniczego, zainteresowany urzędnik otrzymuje, na żądanie, odpis podpisanych protokołów przesłuchań, pod warunkiem że wspomniane w nich okoliczności faktyczne są bezpośrednio związane ze wstępnymi zarzutami podniesionymi przeciwko urzędnikowi”.

Okoliczności powstania sporu

- 13 Okoliczności powstania sporu zostały przedstawione w pkt 1–13 zaskarżonego wyroku i dla celów niniejszego postępowania mogą zostać streszczone w następujący sposób.

- 14 Wnosząca odwołanie, B. Bernaldo de Quirós, została zatrudniona jako urzędnik Komisji w dniu 1 stycznia 1987 r. Po pracy na stanowisku kierownika wydziału „Wielojęzyczność” objęła ona w dniu 1 stycznia 2013 r. stanowisko kierownika nowo utworzonego wydziału „Biuro staży”, podlegającego dyrekcji „Młodzież i sport” Dyrekcji Generalnej (DG) „Edukacja i kultura”, zwanej odtąd „Edukacja, młodzież, sport i kultura”.

- 15 W dniu 6 lutego 2014 r. pięć osób prowadzących sprawy dotyczące rekrutacji stażystów, które pracowały w wydziale wnoszącej odwołanie, złożyło na nią skargę. Osoby te zarzuciły jej w szczególności niedopuszczalne zachowanie w stosunku do współpracowników w wydziale oraz nieprawidłowości w ramach postępowania w sprawie naboru stażystów do Komisji.

- 16 W dniu 26 marca 2014 r. organ powołujący Komisji upoważnił IDOC do prowadzenia dochodzenia administracyjnego dotyczącego wnoszącej odwołanie. Upoważnienie udzielone IDOC ma następujące brzmienie:

„Niniejsze dochodzenie ma na celu określenie, w jakim stopniu [wnosząca odwołanie] zachowywała się niewłaściwie w stosunku do niektórych członków jej wydziału i naruszyła zasady postępowania w sprawie naboru stażystów do Komisji”.

- 17 W dniu 22 czerwca 2015 r. IDOC przekazał sprawozdanie z dochodzenia organowi powołującemu, zgodnie z art. 2 załącznika IX do regulaminu pracowniczego. W tym sprawozdaniu IDOC stwierdził, że wnosząca odwołanie mogła dopuścić się naruszenia obowiązków wynikających z regulaminu pracowniczego. W szczególności IDOC uznał, po pierwsze, że „zachowanie [wnoszącej odwołanie] w stosunku do pani B. [(zastępczyni kierownika

wydziału)] w okresie od dnia 1 stycznia 2013 r. do dnia 31 maja 2013 r. wydaje się wykazywać wszystkie znamiona mobbingu”, po drugie, że „zachowanie [wnoszącej odwołanie] w stosunku do pani C. podczas zebrania wydziału w dniu 22 kwietnia 2013 r. mogło stanowić niewłaściwe zachowanie w rozumieniu art. 12 regulaminu pracowniczego”, i po trzecie, że „[wnosząca odwołanie] zmieniła system naboru kandydatów na stażystów w sposób, który nie umożliwia zagwarantowania równego i przejrzystego traktowania wszystkich kandydatów i [który] m[ógł] być postrzegany jako faworyzujący niektórych z nich, ze szkodą dla pozostałych. Mając na względzie funkcje i zakres odpowiedzialności [wnoszącej odwołanie], jej inicjatywę można uznać za naruszenie art. 21 regulaminu pracowniczego”.

- 18 Po zapoznaniu się ze sprawozdaniem z dochodzenia IDOC dyrektor generalny Dyrekcji Generalnej ds. Zasobów Ludzkich i Bezpieczeństwa postanowił, również w dniu 22 czerwca 2015 r., udzielić IDOC upoważnienia do przeprowadzenia wysłuchania wnoszącej odwołanie, zgodnie z art. 3 załącznika IX do regulaminu pracowniczego. W piśmie z dnia 12 sierpnia 2015 r. pełnomocnicy procesowi wnoszącej odwołanie zakwestionowali wspomnianą decyzję organu powołującego upoważniającą IDOC do przeprowadzenia tego wysłuchania. W dniu 9 września 2015 r. organ powołujący potwierdził, iż wnosząca odwołanie zostanie wysłuchana przez dwóch członków IDOC, i odpowiedział jej, że zgodnie z utrwaloną i stałą praktyką organ powołujący może upoważnić IDOC do przeprowadzenia wysłuchania, o którym mowa w art. 3 załącznika IX do regulaminu pracowniczego, w zastępstwie organu powołującego, ponieważ IDOC przedstawia mu następnie protokół z wysłuchania dla celów rozstrzygnięcia sprawy. Pismem z dnia 16 września 2015 r. pełnomocnicy wnoszącej odwołanie przedstawili przed organem powołującym uwagi na piśmie odnoszące się do wysłuchania, w których powtórzyli swoje zastrzeżenia. W dniu 23 września 2015 r. wnosząca odwołanie została wysłuchana przez IDOC w obecności swych pełnomocników procesowych.
- 19 W dniu 6 października 2015 r. IDOC powiadomił wnoszącą odwołanie, iż uwzględnił jej wniosek o wysłuchanie dodatkowych świadków i wysłuchał cztery osoby, które były członkami wydziału „Biuro staży” w okresie zaistnienia rozpatrywanych okoliczności. Protokoły tych wysłuchań przekazano wnoszącej odwołanie w dniu 23 października 2015 r. w celu przedstawienia przez nią ewentualnych uwag. Jej pełnomocnik przekazał swoje uwagi w piśmie z dnia 5 listopada 2015 r.
- 20 W dniu 22 grudnia 2015 r., po zapoznaniu się z protokołem z wysłuchania wnoszącej odwołanie zgodnie z art. 3 załącznika IX do regulaminu pracowniczego oraz dołączonymi do niego dokumentami organ powołujący postanowił wszcząć postępowanie dyscyplinarne przeciwko wnoszącej odwołanie przed komisją dyscyplinarną.
- 21 W ramach postępowania dyscyplinarnego przed komisją dyscyplinarną pełnomocnicy wnoszącej odwołanie przedstawili uwagi na piśmie przed tą komisją, zaś wnosząca odwołanie została przez nią przesłuchana w dniu 5 października 2016 r. W dniu 26 stycznia 2017 r. komisja dyscyplinarna wydała uzasadnioną opinię. W opinii tej komisja dyscyplinarna stwierdziła, że wnosząca odwołanie naruszyła powagę zajmowanego przez siebie stanowiska w rozumieniu art. 12 regulaminu pracowniczego. Komisja ta stwierdziła jednak, że niewłaściwe byłoby proponowanie nałożenia kary dyscyplinarnej jedynie ze względu na stwierdzenie naruszenia – ogólnie w ograniczonym zakresie – powagi zajmowanego stanowiska i, w tych okolicznościach, zaproponowała odstąpienie od nałożenia na wnoszącą odwołanie kary dyscyplinarnej.
- 22 W następstwie wysłuchania wnoszącej odwołanie przez organ powołujący w trzyosobowym składzie trzech dyrektorów generalnych Komisji w dniu 6 lipca 2017 r. skład ten postanowił przyjąć sporną decyzję.

- 23 Wnosząca odwołanie złożyła zażalenie na tę decyzję, na podstawie art. 90 ust. 2 regulaminu pracowniczego, które to zażalenie organ powołujący oddalił w decyzji z dnia 31 stycznia 2018 r.

Postępowanie przed Sądem i zaskarżony wyrok

- 24 W piśmie złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 30 kwietnia 2018 r. wnosząca odwołanie złożyła skargę o, po pierwsze, stwierdzenie nieważności spornej decyzji i, w razie potrzeby, decyzji oddalającej zażalenie złożone przez nią na tę sporną decyzję, oraz po drugie, zadośćuczynienie za krzywdę, jaka miała zostać wyrządzona wnoszącej odwołanie w konsekwencji przyjęcia tych decyzji.
- 25 Na poparcie żądania stwierdzenia nieważności wnosząca odwołanie podniosła cztery zarzuty, dotyczące: zarzut pierwszy – naruszenia upoważnienia udzielonego IDOC, zarzut drugi – stosowania art. 3 załącznika IX do regulaminu pracowniczego w sposób niezgodny z zasadą poszanowania prawa do obrony, zarzut trzeci – naruszenia zasady równości broni podczas wysłuchania, o którym mowa w art. 22 załącznika IX do regulaminu pracowniczego, zarzut czwarty – naruszenia zasady proporcjonalności, błędu dotyczącego okoliczności faktycznych oraz oczywistego błędu w ocenie w odniesieniu do kary dyscyplinarnej nagany.
- 26 W zaskarżonym wyroku Sąd oddalił skargę w całości jako bezzasadną.

Żądania stron

- 27 Wnosząca odwołanie wnosi do Trybunału o:
- uchylenie zaskarżonego wyroku;
 - uwzględnienie żądań przedstawionych w pierwszej instancji; oraz
 - obciążenie Komisji kosztami postępowania, w tym kosztami postępowania przed Sądem.
- 28 Komisja wnosi do Trybunału o:
- oddalenie odwołania; oraz
 - obciążenie wnoszącej odwołanie kosztami postępowania.

W przedmiocie odwołania

- 29 Na poparcie odwołania wnosząca odwołanie podnosi jeden zarzut, dotyczący tego, że Sąd naruszył prawo, orzekając, że art. 3 załącznika IX do regulaminu pracowniczego i art. 4 ust. 4 OPW z 2004 r., rozpatrywane w świetle zasady poszanowania prawa do obrony, w szczególności prawa do bycia wysłuchanym zagwarantowanego w art. 41 ust. 2 lit. a) Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „kartą”) nie stoją na przeszkodzie upoważnieniu IDOC przez organ powołujący do przeprowadzenia wysłuchania, o którym mowa w tym art. 3. Zarzut ten składa się z dwóch części.

- 30 W części pierwszej wnosząca odwołanie podnosi, że Sąd naruszył art. 3 załącznika IX do regulaminu pracowniczego oraz art. 4 i 5 OPW z 2004 r., rozpatrywane w świetle art. 41 ust. 2 lit. a) karty. W części drugiej twierdzi ona, że Sąd przeinaczył okoliczności faktyczne.

W przedmiocie części pierwszej

Argumentacja stron

- 31 W pierwszej kolejności wnosząca odwołanie twierdzi, że w pkt 81 i 82 zaskarżonego wyroku Sąd dokonał błędnej wykładni art. 3 załącznika IX do regulaminu pracowniczego i art. 4 ust. 4 OPW z 2004 r., stwierdzając, że przepisy te nie wymagają, aby wysłuchanie, o którym mowa w tym art. 3, zostało przeprowadzone przed organem powołującym. Jej zdaniem ze wspomnianych przepisów wynika wyraźnie, że to na organie powołującym ciąży obowiązek osobistego wysłuchania zainteresowanego urzędnika przed podjęciem, w danym wypadku, decyzji o wszczęciu postępowania dyscyplinarnego.
- 32 Zdaniem wnoszącej odwołanie taka formalność stanowi istotny wymóg proceduralny w rozumieniu art. 263 akapit drugi TFUE w zakresie, w jakim zainteresowany urzędnik powinien być wysłuchany przez organ wszczynający, w danym wypadku, dochodzenie dyscyplinarne. W tym względzie wnosząca odwołanie wskazuje, że przedstawione przez organ powołujący przed komisją dyscyplinarną sprawozdanie przyjęte w następstwie tego wysłuchania ma jedynie na celu ustalenie okoliczności faktycznych w świetle, w szczególności, rezultatów wspomnianego wysłuchania.
- 33 W drugiej kolejności wnosząca odwołanie podnosi, że uzasadnienie Sądu zawarte w pkt 81 i 82 zaskarżonego wyroku narusza prawo w zakresie, w jakim Sąd błędnie uzasadnił brak przestrzegania przepisu regulaminu pracowniczego – a mianowicie art. 3 załącznika IX do regulaminu pracowniczego – przepisami wewnętrznymi, a mianowicie OPW z 2004 r. Te ostatnie przepisy mają moc wiążącą o niższej randze niż regulamin pracowniczy i, w konsekwencji, nie mogą zgodnie z prawem ustanawiać reguł stanowiących odstępstwo od przepisów wyższego rzędu, takich jak ogólne zasady prawa lub przepisy regulaminu pracowniczego.
- 34 W trzeciej kolejności wnosząca odwołanie twierdzi, że uzasadnienie Sądu zawarte w pkt 81 i 82 zaskarżonego wyroku jest wewnętrznie sprzeczne. Podczas gdy w pkt 81 Sąd miał bowiem przyjąć, że zgodnie z art. 3 załącznika IX do regulaminu pracowniczego i art. 4 ust. 4 OPW z 2004 r. ciężący na organie powołującym obowiązek wysłuchania zainteresowanego urzędnika wymaga, by organ ten wysłuchał uwag tego urzędnika dotyczących wszystkich okoliczności faktycznych przed wszczęciem w danym wypadku, na podstawie sprawozdania z dochodzenia, postępowania dyscyplinarnego, Sąd miał wskazać w pkt 82, że przepisy te nie wymagają, by wysłuchanie wskazane w tym art. 3 zostało przeprowadzone przed organem powołującym.
- 35 W czwartej kolejności wnosząca odwołanie jest zdania, że w tych samych pkt 81 i 82 zaskarżonego wyroku Sąd naruszył wyrok Trybunału z dnia 11 lipca 1968 r., Van Eick/Komisja (35/67, EU:C:1968:39). Z owego wyroku ma wynikać, że w wypadku postępowania dyscyplinarnego obowiązkowe wysłuchanie zainteresowanego przez organ powołujący, o którym mowa w art. 3 załącznika IX do regulaminu pracowniczego, stanowi wiążącą regułę prawną. W konsekwencji, zgodnie z owym wyrokiem, art. 3 załącznika IX należy interpretować jako nakładający na organ powołujący obowiązek samodzielnego wysłuchania zainteresowanego urzędnika przed wszczęciem, w danym wypadku, postępowania dyscyplinarnego.

- 36 W piątej kolejności wnosząca odwołanie podnosi, że w pkt 84 zaskarżonego wyroku Sąd dokonał błędnej wykładni art. 5 ust. 2 OPW z 2004 r., orzekając, że przepis ten uprawnia organ powołujący do „upoważnienia danej osoby, w niniejszym wypadku IDOC, do przeprowadzenia wysłuchania określonych osób, w tym zainteresowanego – jeśli chodzi o wysłuchanie, o którym mowa w art. 3 załącznika IX do regulaminu pracowniczego”. Wspomniany przepis przewiduje bowiem możliwość takiego delegowania kompetencji wyłącznie „w następstwie wysłuchania” zainteresowanego urzędnika i jedynie w celu przesłuchania świadków.
- 37 W każdym wypadku IDOC jest nie „osobą”, jak błędnie wskazał Sąd we wspomnianym punkcie, lecz organem mającym prowadzić – z upoważnienia organu powołującego i w sposób bezstronny oraz niezależny – dochodzenia administracyjne i sformułować, w następstwie tych dochodzeń, zalecenia dla organu powołującego.
- 38 W szóstej i ostatniej kolejności wnosząca odwołanie zarzuca Sądowi naruszenie w pkt 89 i 90 zaskarżonego wyroku – poprzez potwierdzenie możliwości upoważnienia IDOC przez organ powołujący do przeprowadzenia wysłuchania wskazanego w art. 3 załącznika IX do regulaminu pracowniczego – zasady poszanowania prawa do obrony, której część stanowią w szczególności prawo do bycia wysłuchanym i zasada kontradyktoryjności. Konkretnie Sąd błędnie orzekł jej zdaniem, że zainteresowany urzędnik może ważne, za pośrednictwem IDOC, przekazać organowi powołującemu swoje uwagi dotyczące wszystkich materiałów zawartych w aktach sprawy przed przyjęciem przez ten organ rozstrzygnięcia zgodnie z art. 3 załącznika IX do regulaminu pracowniczego. Po pierwsze, wysłuchanie to nie może bowiem być przeprowadzone przez organ, który sporządził już sprawozdanie z dochodzenia, proponując pociągnięcie danego urzędnika do odpowiedzialności, i który w tym celu zgromadził zeznania, w szczególności wspomnianego urzędnika. Po drugie, prawo do bycia wysłuchanym wymaga, by zainteresowany miał możliwość wywarcia wpływu na proces decyzyjny poprzez przedstawienie uwag przed organem powołującym.
- 39 Zdaniem Komisji argumentacja wnoszącej odwołanie powinna zostać oddalona jako bezzasadna.

Ocena Trybunału

- 40 W pierwszej kolejności, co się tyczy argumentacji wnoszącej odwołanie, zgodnie z którą w pkt 81 i 82 zaskarżonego wyroku Sąd naruszył art. 3 załącznika IX do regulaminu pracowniczego i art. 4 ust. 4 OPW z 2004 r., należy, po pierwsze, przypomnieć, że ten pierwszy przepis stanowi, że „[n]a podstawie sprawozdania z dochodzenia, po powiadomieniu danego urzędnika o wszystkich dowodach znajdujących się w jego aktach oraz po wysłuchaniu urzędnika”, organ powołujący może w szczególności zdecydować o wszczęciu postępowania dyscyplinarnego. Co się tyczy drugiego przepisu, stanowi on, że „[w] każdym przypadku, gdy dochodzenie administracyjne ujawni możliwość osobistego zaangażowania urzędnika, taka osoba jest niezwłocznie informowana o tym fakcie, pod warunkiem że nie zagraża to prowadzonemu dochodzeniu”, że „[w] żadnym wypadku nie można przyjąć ustaleń dotyczących urzędnika wskazanego z imienia i nazwiska po zakończeniu dochodzenia bez umożliwienia temu urzędnikowi przedstawienia uwag w przedmiocie wszystkich dotyczących go faktów” i że „[w] ustaleniach należy odnieść się do tych uwag”.
- 41 Wbrew temu, co twierdzi wnosząca odwołanie, z brzmienia tych przepisów nie wynika, by to na organie powołującym ciążył obowiązek „osobistego” wysłuchania zainteresowanego urzędnika przed podjęciem, w danym wypadku, decyzji o wszczęciu postępowania dyscyplinarnego.

- 42 Po drugie, z kontekstu, w jaki wpisuje się art. 3 załącznika IX do regulaminu pracowniczego, wynika, że przepis ten wdraża zasadę wskazaną w art. 1 ust. 1 tego załącznika – przepisie mającym na mocy art. 2 ust. 1 wspomnianego załącznika zastosowanie do dochodzeń administracyjnych prowadzonych przez organ powołujący, o brzmieniu odtworzonym w istocie w art. 4 ust. 4 OPW z 2004 r., zgodnie z którym nie można przyjąć ustaleń dotyczących urzędnika wskazanego z imienia i nazwiska po zakończeniu dochodzenia bez umożliwienia temu urzędnikowi zgłoszenia uwag co do dotyczących go faktów.
- 43 Z powyższego wynika, że przewidziany w art. 3 załącznika IX do regulaminu pracowniczego i art. 4 ust. 4 OPW z 2004 r. obowiązek wysłuchania zainteresowanego urzędnika ma na celu umożliwienie mu skutecznego przedstawienia jego punktu widzenia odnośnie do ustalenia okoliczności faktycznych dokonanego w ramach dochodzenia administracyjnego przed przyjęciem przez organ powołujący, na podstawie sprawozdania z dochodzenia, decyzji o ewentualnym wszczęciu postępowania dyscyplinarnego.
- 44 Cel ten może zaś również zostać osiągnięty, gdy zainteresowany urzędnik został wysłuchany przez IDOC – upoważniony w tym względzie przez organ powołujący – a nie bezpośrednio przez organ powołujący.
- 45 W tym względzie należy przypomnieć, podobnie jak Sąd w pkt 85 zaskarżonego wyroku, że zgodnie z art. 2 ust. 1 i 3 OPW z 2004 r. IDOC prowadzi dochodzenia administracyjne mające na celu ustalenie okoliczności faktycznych oraz postępowania dyscyplinarne w imieniu organu powołującego. To właśnie w ramach tej misji związanej z udzieleniem wsparcia organowi powołującemu, powierzonej IDOC na mocy OPW z 2004 r., IDOC może zostać upoważniony przez organ powołujący do przeprowadzenia – w imieniu i na rzecz tego organu powołującego – wysłuchania, o którym mowa w art. 3 załącznika IX do regulaminu pracowniczego.
- 46 W tym kontekście o ile IDOC może przeprowadzić wysłuchanie określone w art. 3 załącznika IX do regulaminu pracowniczego w ramach ustalania okoliczności faktycznych, o tyle organ powołujący jest zobowiązany uwzględnić uwagi przedstawione przez zainteresowanego urzędnika w toku tego wysłuchania, aby móc przyjąć, na podstawie sprawozdania z dochodzenia, opartą na wiedzy decyzję w przedmiocie ewentualnego wszczęcia postępowania dyscyplinarnego.
- 47 Jak w pkt 85 zaskarżonego wyroku wskazał bowiem Sąd, nawet jeśli IDOC jest upoważniony przez organ powołujący do przeprowadzenia wspomnianego wysłuchania, nie może on decydować o konsekwencjach, jakie należy wyciągnąć z przeprowadzonego przez niego dochodzenia administracyjnego, ponieważ przyjęcie decyzji w przedmiocie wszczęcia ewentualnego postępowania dyscyplinarnego, po wysłuchaniu zainteresowanego urzędnika, należy wyłącznie do organu powołującego.
- 48 Z powyższych rozważań wynika, że art. 3 załącznika IX do regulaminu pracowniczego, rozpatrywany w związku z art. 4 ust. 4 OPW z 2004 r., należy interpretować w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie wysłuchaniu urzędnika, którego dotyczy dochodzenie administracyjne, nie bezpośrednio przez organ powołujący, lecz przez upoważniony w tym celu IDOC. Argumentacja wnoszącej odwołanie dotycząca tego, że wysłuchanie przez organ powołujący stanowi istotny wymóg formalny w rozumieniu art. 263 TFUE, nie jest zatem uzasadniona prawnie.

- 49 W konsekwencji orzekając w pkt 82 zaskarżonego wyroku, że art. 3 załącznika IX do regulaminu pracowniczego i art. 4 ust. 4 OPW z 2004 r. nie wymagają, by wysłuchanie określone w tym art. 3 zostało przeprowadzone przez organ powołujący, Sąd nie naruszył tych przepisów.
- 50 W drugiej kolejności nie można uznać, że pkt 81 i 82 tego wyroku zawierają wewnętrznie sprzeczne uzasadnienie. Jak wynika bowiem z pkt 46 niniejszego wyroku, o ile IDOC może przeprowadzić wysłuchanie wskazane w art. 3 załącznika IX do regulaminu pracowniczego, o tyle organ powołujący powinien, w każdym wypadku, uwzględnić uwagi zainteresowanego przed przyjęciem, na podstawie sprawozdania z dochodzenia, decyzji o wszczęciu ewentualnego postępowania dyscyplinarnego.
- 51 W trzeciej kolejności należy oddalić jako bezzasadną argumentację wnoszącej odwołanie, zgodnie z którą Sąd błędnie uzasadnił brak przestrzegania przepisu regulaminu pracowniczego przepisami wewnętrznymi stanowiącymi odstępstwo od tego przepisu. Wystarczy wskazać, że z rozważań przedstawionych w pkt 41–48 niniejszego wyroku wynika, że art. 4 ust. 4 OPW z 2004 r. nie stanowi odstępstwa od art. 3 załącznika IX do regulaminu pracowniczego.
- 52 W czwartej kolejności, co się tyczy argumentacji wnoszącej odwołanie, zgodnie z którą zawarta w pkt 81 i 82 zaskarżonego wyroku wykładnia Sądu dotycząca art. 3 załącznika IX do regulaminu pracowniczego i art. 4 ust. 4 OPW z 2004 r. narusza orzecznictwo wynikające z wyroku z dnia 11 lipca 1968 r., Van Eick/Komisja (35/67, EU:C:1968:39), należy przypomnieć, że w owym wyroku Trybunał stwierdził, że obowiązek wysłuchania urzędnika w ramach postępowania dyscyplinarnego, takiego jak przewidziane w art. 7 akapit trzeci załącznika IX do regulaminu pracowniczego w jego ówczesnym brzmieniu (zwanego dalej „dawnym regulaminem pracowniczym”), jest ściśle regułą prawną, którą należy co do zasady interpretować jako nakładającą na ten podmiot obowiązek samodzielnego wysłuchania zainteresowanego.
- 53 W owym wyroku Trybunał uściślił także, że jedynie z poszanowaniem tej zasady i w warunkach zapewniających ochronę praw zainteresowanych organ powołujący może – ze względów związanych z prawidłowym funkcjonowaniem służb – powierzyć jednemu lub kilku członkom tego organu zadanie związane z wysłuchaniem zainteresowanego urzędnika.
- 54 Po pierwsze, należy wskazać, że art. 7 akapit trzeci załącznika IX dawnego regulaminu pracowniczego odpowiada art. 22 załącznika IX do regulaminu pracowniczego – a nie art. 3 tego ostatniego załącznika.
- 55 Po drugie, z wyroku z dnia 11 lipca 1968 r., Van Eick/Komisja (35/67, EU:C:1968:39) wynika, że Trybunał stwierdził ścisły charakter art. 7 akapit trzeci załącznika IX dawnego regulaminu pracowniczego ze względu na, w szczególności, dotkliwość kar, jakie mogą zostać nałożone w postępowaniu dyscyplinarnym wspomnianym w tym załączniku.
- 56 W tym względzie należy przypomnieć, że postępowanie dyscyplinarne obejmuje dwa odrębne etapy, z których pierwszy jest związany z dochodzeniem administracyjnym, w którym gromadzi się dowody obciążające i odciażające, wszczynanym na mocy decyzji organu powołującego i zamykanym po wysłuchaniu zainteresowanego w przedmiocie czynów zarzucanych mu w sprawozdaniu z dochodzenia, zaś drugi jest związany z właściwym postępowaniem dyscyplinarnym, wszczynanym przez organ powołujący na podstawie wspomnianego sprawozdania z dochodzenia i zakładającym, że urzędnik zostanie wysłuchany przed nałożeniem na niego kary (zob. podobnie postanowienie z dnia 22 stycznia 2019 r., Kerstens/Komisja, C-577/18 P, niepublikowane, EU:C:2019:129, pkt 26).

- 57 Jak w pkt 81 zaskarżonego wyroku wskazał Sąd, wysłuchanie wskazane w art. 3 załącznika IX do regulaminu pracowniczego wpisuje się w pierwszy z tych etapów, który dotyczy ustalenia okoliczności faktycznych w celu ewentualnego wszczęcia drugiego etapu, a mianowicie właściwego etapu dyscyplinarnego.
- 58 W odróżnieniu od właściwego etapu dyscyplinarnego, który obejmuje w szczególności wysłuchanie wskazane w art. 22 tego załącznika, pierwszy etap nie prowadzi do przyjęcia kary dyscyplinarnej, lecz ewentualnej decyzji organu powołującego o wszczęciu wspomnianego etapu dyscyplinarnego. Co więcej, decyzja ta nie przesądza o stanowisku, jakie organ powołujący przyjmie w następstwie tego drugiego etapu.
- 59 Z powyższego wynika, że orzecznictwo wywodzące się z wyroku z dnia 11 lipca 1968 r., Van Eick/Komisja (35/67, EU:C:1968:39), wskazane w pkt 52 i 53 niniejszego wyroku, nie podlega transpozycji do niniejszej sprawy, która dotyczy etapu dochodzenia w postępowaniu dyscyplinarnym. W konsekwencji argumentacja wnoszącej odwołanie, zgodnie z którą Sąd naruszył wspomniane orzecznictwo, powinna być oddalona jako bezzasadna.
- 60 W piątej kolejności, co się tyczy argumentacji wnoszącej odwołanie, zgodnie z którą Sąd – potwierdzając możliwość upoważnienia IDOC przez organ powołujący dla celów przeprowadzenia wysłuchania wskazanego w art. 3 załącznika IX do regulaminu pracowniczego – naruszył w pkt 89 i 90 zaskarżonego wyroku zasadę poszanowania prawa do obrony, a w szczególności prawo do bycia wysłuchanym i zasadę kontradiktoryjności, należy przypomnieć, jak wskazał Sąd w pkt 77 tego wyroku, że poszanowanie prawa do obrony, którego integralną część stanowi prawo do bycia wysłuchanym, jest podstawową zasadą prawa Unii mającą zastosowanie do każdej osoby i powinno być zagwarantowane we wszystkich postępowaniach mogących prowadzić do wydania niekorzystnego aktu (zob. podobnie wyrok z dnia 18 czerwca 2020 r., Komisja/RQ, C-831/18 P, EU:C:2020:481, pkt 67 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 61 Jak w pkt 78 zaskarżonego wyroku wskazał Sąd, w art. 41 karty, gwarantującym prawo do dobrej administracji, w ust. 2 lit. a) tiret pierwsze uściślono, że prawo to obejmuje prawo każdej osoby do bycia wysłuchaną, zanim zostaną podjęte indywidualne środki mogące negatywnie wpłynąć na jej sytuację.
- 62 I tak w szczególności prawo do bycia wysłuchanym gwarantuje każdej osobie możliwość użytecznego i skutecznego przedstawienia jej stanowiska w trakcie postępowania administracyjnego, przed wydaniem jakiegokolwiek decyzji, która mogłaby negatywnie wpłynąć na jej interesy (wyrok z dnia 25 czerwca 2020 r., HF/Parlament, C-570/18 P, EU:C:2020:490, pkt 58 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 63 Ponadto należy stwierdzić, podobnie jak w pkt 79 zaskarżonego wyroku wskazał Sąd, że poszanowanie prawa do obrony, z którym związana jest zasada kontradiktoryjności, wymaga, by urzędnik, w odniesieniu do którego instytucja Unii wszczęła postępowanie administracyjne, miał możliwość, w toku tego postępowania, skutecznego przedstawienia swojego punktu widzenia w przedmiocie prawdziwości i istotności zarzucanych mu czynów i okoliczności, a także dokumentów, jakie ta instytucja zamierza powołać przeciwko temu urzędnikowi na poparcie swojego twierdzenia dotyczącego zaistnienia naruszenia przepisów regulaminu pracowniczego.

- 64 Z powyższego wynika, że prawo do bycia wysłuchanym służy realizacji dwojakiego celu. Po pierwsze, służy ono badaniu akt sprawy i ustaleniu faktów w możliwie najbardziej dokładny i prawidłowy sposób, a po drugie, pozwala ono zapewnić skuteczną ochronę zainteresowanego (wyrok z dnia 4 czerwca 2020 r., ESDZ/De Loecker, C-187/19 P, EU:C:2020:444, pkt 69).
- 65 To w świetle powyższych rozważań należy zbadać, czy Sąd naruszył prawo do bycia wysłuchanym i zasadę kontradyktoryjności, stwierdzając, po pierwsze, w pkt 89 zaskarżonego wyroku, że fakt, iż rozpatrywane wysłuchanie było prowadzone przez IDOC, nie oznacza, że wnosząca odwołanie nie mogła przedstawić skutecznie przed organem powołującym swojego punktu widzenia w przedmiocie prawdziwości i istotności zarzucanych jej czynów i okoliczności, a także dokumentów zawartych w aktach dotyczącej jej sprawy dyscyplinarnej, w odniesieniu do których organ powołujący powinien był przyjąć decyzję na mocy art. 3 załącznika IX do regulaminu pracowniczego, oraz po drugie, w pkt 90 tego wyroku, że wnosząca odwołanie miała możliwość wypowiedzenia się zanim decyzja o wszczęciu postępowania dyscyplinarnego została przyjęta, zgodnie z tym art. 3.
- 66 W tym względzie, po pierwsze, nie jest sporne, jak w pkt 89 zaskarżonego wyroku wskazał Sąd, że wnosząca odwołanie, wspierana przez swojego pełnomocnika, nie tylko miała możliwość przedstawienia uwag i upewnienia się co do ich prawidłowego zaprotokołowania w protokole z rozpatrywanego wysłuchania, zgodnie z art. 5 OPW z 2004 r., lecz mogła także przedstawić uwagi dotyczące protokołu z jej wysłuchania, tak aby powiadomić organ powołujący o swym stanowisku w tym względzie. Podobnie wnoszącej odwołanie przekazano protokoły z wysłuchania świadków przeprowadzonego po jej wysłuchaniu, tak aby mogła ona przedstawić ewentualne uwagi – co uczyniła w piśmie z dnia 5 listopada 2015 r.
- 67 Co więcej, jest również bezsporne, jak w pkt 90 zaskarżonego wyroku uściślił Sąd, że w pismach z dnia 12 sierpnia i 16 września 2015 r. wnosząca odwołanie skierowała do organu powołującego swoje uwagi na piśmie w związku z jej wysłuchaniem w dniu 23 września 2015 r., w których kwestionowała ona w szczególności upoważnienie IDOC przez organ powołujący do przeprowadzenia tego wysłuchania, a także podniosła zaistnienie nieprawidłowości, jakich miał dopuścić się IDOC przy prowadzeniu dochodzenia.
- 68 W tych okolicznościach należy stwierdzić, że wnosząca odwołanie mogła, zgodnie z art. 3 załącznika IX do regulaminu pracowniczego, przedstawić, w sposób prawidłowy i skuteczny, swój punkt widzenia przed przyjęciem przez organ powołujący decyzji o wszczęciu postępowania dyscyplinarnego.
- 69 A zatem, jak w pkt 90 zaskarżonego wyroku wskazał Sąd, wnosząca odwołanie nie może twierdzić, że nie mogła przedstawić przed IDOC niektórych okoliczności, odnoszących się w szczególności do podnoszonych nieprawidłowości w dochodzeniu administracyjnym, na które mogłaby się ona powołać przed organem powołującym.
- 70 W konsekwencji nie można zarzucać Sądowi naruszenia w pkt 89 i 90 zaskarżonego wyroku prawa do obrony wnoszącej odwołanie, w szczególności jej prawa do bycia wysłuchanym na etapie dochodzenia w ramach postępowania dyscyplinarnego.
- 71 W szóstej kolejności, co się tyczy argumentacji wnoszącej odwołanie, zgodnie z którą w pkt 84 zaskarżonego wyroku Sąd dokonał błędnej wykładni art. 5 ust. 2 OPW z 2004 r., ponieważ orzekł, że z przepisu tego wynika, że organ powołujący miał „możliwość upoważnienia danej osoby, w niniejszym wypadku IDOC, do przeprowadzenia wysłuchania określonych osób, w tym

zainteresowanego – jeśli chodzi o wysłuchanie, o którym mowa w art. 3 załącznika IX do regulaminu pracowniczego”, należy przypomnieć, że zgodnie z tym art. 5 ust. 2, „[j]eśli organ powołujący lub upoważniona przez niego osoba ma przeprowadzić przesłuchania określonych osób w następstwie wysłuchania, o którym mowa w art. 3 załącznika IX do regulaminu pracowniczego, zainteresowany urzędnik otrzymuje, na żądanie, odpis podpisanych protokołów przesłuchań, pod warunkiem że wspomniane w nich okoliczności faktyczne są bezpośrednio związane ze wstępnymi zarzutami podniesionymi przeciwko urzędnikowi”.

- 72 A zatem z brzmienia wspomnianego art. 5 ust. 2 wynika, że przepis ten dotyczy jedynie przesłuchań, które, w danym wypadku, są przeprowadzane z osobami innymi niż urzędnik, którego dotyczy postępowanie dyscyplinarne, w następstwie wysłuchania wskazanego w art. 3 załącznika IX do regulaminu pracowniczego.
- 73 Z powyższego wynika, iż Sąd naruszył prawo, orzekając w pkt 84 zaskarżonego wyroku, że z art. 5 ust. 2 OPW z 2004 r. wynika, że organ powołujący miał możliwość upoważnienia IDOC „do przeprowadzenia wysłuchania określonych osób, w tym zainteresowanego – jeśli chodzi o wysłuchanie, o którym mowa w art. 3 załącznika IX do regulaminu pracowniczego”.
- 74 Z orzecznictwa Trybunału wynika jednak, że naruszenie prawa przez Sąd nie skutkuje uchynieniem zaskarżonego wyroku, jeśli sentencja tego wyroku wydaje się być zasadna z innych względów prawnych (wyrok z dnia 17 grudnia 2020 r., BP/FRA, C-601/19 P, niepublikowany, EU:C:2020:1048, pkt 49 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 75 Sentencja zaskarżonego wyroku w części oddalającej skargę wnoszącej odwołanie jest zaś zasadna. Po pierwsze, z pkt 48 niniejszego wyroku wynika, że Sąd orzekł słusznie, iż art. 3 załącznika IX do regulaminu pracowniczego oraz art. 4 ust. 4 OPW z 2004 r. nie wymagają, by wysłuchanie wskazane w tym art. 3 odbyło się przed organem powołującym. Po drugie, jak wynika z pkt 65–70 niniejszego wyroku, Sąd bez naruszenia prawa orzekł, że okoliczność, iż wysłuchanie wskazane we wspomnianym art. 3 zostało przeprowadzone nie przez sam organ powołujący, lecz przez upoważniony w tym celu IDOC, nie może naruszyć prawa do obrony wnoszącej odwołanie, a w szczególności jej prawa do bycia wysłuchaną.
- 76 Z powyższego wynika, że stwierdzone w pkt 73 niniejszego wyroku naruszenie prawa przez Sąd nie może prowadzić do uchynienia zaskarżonego wyroku, ponieważ jego sentencja w części oddalającej skargę wnoszącej odwołanie jest zasadna w świetle innych względów prawnych. W konsekwencji argumentacja wnoszącej odwołanie, zgodnie z którą Sąd naruszył art. 5 ust. 2 OPW z 2004 r., powinna być oddalona jako nieistotna dla sprawy.
- 77 W konsekwencji część pierwszą jedyne zarzutu należy oddalić jako bezzasadną.

W przedmiocie części drugiej

Argumentacja stron

- 78 Wnosząca odwołanie twierdzi, że Sąd przeinaczył okoliczności faktyczne, stwierdzając w pkt 91 zaskarżonego wyroku, że w każdym wypadku jej twierdzenie, zgodnie z którym decyzja przyjęta na mocy art. 3 załącznika IX do regulaminu pracowniczego byłaby odmienna, gdyby wnosząca

odwołanie została przesłuchana bezpośrednio przez organ powołujący, jest czysto hipotetyczne. Zdaniem wnoszącej odwołanie wysłuchanie przed organem powołującym mogłoby wywrzeć wpływ na proces decyzyjny.

- 79 Komisja wnosi o oddalenie tej argumentacji jako bezzasadnej.

Ocena Trybunału

- 80 Co się tyczy części drugiej jedyne zarzutu, dotyczącej tego, że w pkt 91 zaskarżonego wyroku Sąd przeinaczył okoliczności faktyczne, należy przypomnieć, że argumenty skierowane przeciwko uzupełniającej podstawie uzasadnienia orzeczenia Sądu nie mogą skutkować uchynieniem tego orzeczenia, a zatem są nieistotne dla sprawy (wyrok z dnia 25 czerwca 2020 r., Schneider/EUIPO, C-116/19 P, niepublikowany, EU:C:2020:501, pkt 76 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 81 Jak wynika zaś z użycia w owym pkt 91 wyrażenia „w każdym wypadku”, ta druga część odnosi się do uzupełniającej podstawy uzasadnienia rozwiniętej przez Sąd. We wspomnianym pkt 91 Sąd orzekł, że aby naruszenie prawa do obrony skutkowało stwierdzeniem nieważności decyzji przyjętej przez organ powołujący na mocy art. 3 załącznika IX do regulaminu pracowniczego, niezbędne jest, by to naruszenie mogło wywrzeć wpływ na treść tej decyzji – przed stwierdzeniem, iż wnosząca odwołanie nie wykazała, że gdyby została wysłuchana bezpośrednio przez organ powołujący, mogłaby przedstawić okoliczności inne niż przedstawione już organowi powołującemu, ani że w konsekwencji treść decyzji tego organu mogłaby być odmienna.
- 82 A zatem w pkt 91 zaskarżonego wyroku Sąd orzekł w przedmiocie skutków ewentualnego naruszenia prawa do obrony. Sąd mógł zaś, jak wynika z pkt 75 niniejszego wyroku, orzec, że takie naruszenie nie miało miejsca w niniejszym wypadku. W tych okolicznościach część drugą zarzutu należy oddalić jako nieistotną dla sprawy.
- 83 Z wszystkich powyższych rozważań wynika, że jedyny zarzut odwołania należy oddalić jako w części bezzasadny, a w części nieistotny dla sprawy. W konsekwencji odwołanie należy oddalić w całości.

W przedmiocie kosztów

- 84 Zgodnie z art. 138 § 1 regulaminu postępowania przed Trybunałem, mającym zastosowanie do postępowania odwoławczego na podstawie art. 184 § 1 tego samego regulaminu, kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę. Ponieważ wnosząca odwołanie przegrała sprawę, zgodnie z żądaniem Komisji należy obciążyć ją kosztami postępowania odwoławczego.

Z powyższych względów Trybunał (druga izba) orzeka, co następuje:

1) Odwołanie zostaje oddalone.

2) Belén Bernaldo de Quirós zostaje obciążona kosztami postępowania.

Podpisy